

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-74/14

**„Eturas” UAB și alții
împotriva
Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba**

(cerere de decizie preliminară

formulată de Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas)

„Trimitere preliminară — Concurență — Înțelegeri — Practică concertată — Agenții de turism care participă la un sistem comun informatizat de oferte de călătorie — Limitare automată a cotei de reducere la achiziționarea online a călătoriilor — Mesaj al administratorului de sistem referitor la limitarea menționată — Acord tacit care poate fi calificat drept practică concertată — Elemente constitutive ale unui acord și ale unei practici concertate — Aprecierea probelor și nivelul probatoriu necesar — Autonomie procedurală a statelor membre — Principiul efectivității — Prezumția de nevinovăție”

Sumar – Hotărârea Curții (Camera a cincea) din 21 ianuarie 2016

1. *Înțelegeri — Practică concertată — Proba existenței practicii concertate — Schimb de informații între concurenți — Lipsa unor modalități procedurale în dreptul Uniunii — Aplicarea dreptului național — Condiție — Respectarea principiilor echivalenței și efectivității — Probă adusă de anumite indicii și coincidențe care atestă existența și durata unui comportament anticoncurențial continuu*

[art. 101 alin. (1) TFUE; Regulamentul nr. 1/2003, art. 2]

2. *Înțelegeri — Practică concertată — Noțiune — Coordonare și cooperare incompatibile cu obligația fiecărei întreprinderi de a-și stabili în mod autonom comportamentul pe piață — Schimb de informații între concurenți — Prezumție de utilizare a informațiilor pentru a determina comportamentul pe piață*

[art. 101 alin. (1) TFUE]

3. *Înțelegeri — Participarea unei întreprinderi la reuniuni având un obiect anticoncurențial — Caracterul suficient, pentru angajarea răspunderii întreprinderii, al unei aprobări tacite fără distanțare publică și fără denunțare făcută autorităților competente*

[art. 101 alin. (1) TFUE]

4. *Dreptul Uniunii Europene — Principii — Drepturi fundamentale — Prezumția de nevinovăție — Procedură în materie de concurență — Aplicabilitate*

[art. 101 TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 48 alin. (1)]

5. *Înțelegeri — Practică concertată — Schimb de informații între concurenți — Agenții de turism care participă la sistemul informatizat de oferte de călătorie — Mesaj al administratorului de sistem care avertizează aceste agenții cu privire la o limitare automată a cotei de reducere aplicabile la achiziționarea online a călătoriilor — Presupunție de participare la practica concertată — Posibilitate de refutare — Aplicarea dreptului național — Insuficiență ca probă a simplei transmiteri a mesajului în raport cu principiul prezumției de nevinovăție*

[art. 101 alin. (1) TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 48 alin. (1)]

1. În dreptul concurenței al Uniunii, deși articolul 2 din Regulamentul nr. 1/2003 guvernează expres atribuirea sarcinii probei, el nu conține dispoziții referitoare la aspectele procedurale mai specifice. Astfel, regulamentul menționat nu cuprinde o dispoziție privind principiile care guvernează aprecierea probelor și nivelul probatoriu necesar în cadrul unei proceduri naționale de aplicare a articolului 101 TFUE. Această concluzie este coroborată cu considerentul (5) al Regulamentului nr. 1/2003, în care se arată în mod expres că acest regulament nu afectează normele naționale privind nivelul probatoriu necesar.

Or, în lipsa unor norme ale Uniunii în materie, revine ordinii juridice interne din fiecare stat membru atribuția de a le stabili, în temeiul principiului autonomiei procedurale.

În acest context, răspunsul la întrebarea dacă simpla transmitere a unui mesaj care avertizează că reducerile aferente produselor vândute prin intermediul unui sistem informatic destinat să permită unor agenții de turism să vândă călătorii pe site-ul lor internet vor fi pe viitor plafonate și că, în urma difuzării acestui mesaj, sistemul în cauză suferă modificările tehnice necesare pentru a pune în aplicare această măsură poate, în raport cu ansamblul circumstanțelor speței, să constituie o probă suficientă pentru a stabili că destinatarii acestui mesaj aveau sau trebuiau în mod necesar să aibă cunoștință de conținutul său nu rezultă din noțiunea „practică concertată” și nu este intrinsec legată de aceasta. Prin urmare, trebuie să se considere că o asemenea întrebare privește aprecierea probelor și nivelul probatoriu necesar, astfel încât ține, în temeiul principiului autonomiei procedurale și sub rezerva principiilor echivalenței și efectivității, de dreptul național. În această privință, principiul efectivității impune ca dovada unei încălcări a dreptului concurenței al Uniunii să poată fi adusă nu numai prin probe directe, ci și prin intermediul unor indicii, cu condiția ca acestea să fie obiective și concordante.

(a se vedea punctele 26 și 30-37)

2. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 27 și 33)

3. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctul 28)

4. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctul 38)

5. Articolul 101 alineatul (1) TFUE trebuie interpretat în sensul că, atunci când administratorul unui sistem informatic destinat să permită unor agenții de turism să vândă călătorii pe site-ul lor internet potrivit unui mod de rezervare uniform transmite acestor operatori economici, prin intermediul unei poște electronice personale, un mesaj prin care îi avertizează că reducerile aferente produselor vândute prin intermediul acestui sistem vor fi pe viitor plafonate și că, în urma difuzării acestui mesaj, sistemul în cauză suferă modificările tehnice necesare pentru a pune în aplicare această măsură, se poate prezuma că respectivii operatori economici, de la momentul la care au avut cunoștință de

mesajul transmis de administratorul sistemului, au participat la o practică concertată în sensul dispoziției menționate dacă nu s-au distanțat în mod public de această practică, nu au denunțat-o entităților administrative sau nu au adus alte probe pentru a refuta această prezumție, precum proba unei aplicări sistematice a unei reduceri care depășește plafonarea în cauză.

Revine instanței naționale sarcina de a examina, în temeiul normelor naționale care guvernează aprecierea probelor și nivelul probatoriu necesar, dacă, în raport cu ansamblul circumstanțelor care îi sunt prezentate, transmiterea unui astfel de mesaj poate constitui o probă suficientă pentru a stabili că destinatarii săi aveau cunoștință de conținutul lui. Presumția de nevinovăție se opune ca instanța națională să considere că simpla transmitere a mesajului menționat poate constitui o probă suficientă pentru a stabili că destinatarii săi trebuiau în mod necesar să aibă cunoștință de conținutul acestuia.

(a se vedea punctele 39, 40, 41, 43-47 și 50 și dispozitivul)